



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر برنامه حمایتی والدین همتا بر سوگ مادران دارای نوزاد نارس

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در

پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

نگارنده:

مونا زارع زاده

استاد راهنما:

دکتر مرضیه حسن پور

اساتید مشاور:

دکتر سهیل رحیمی

دکتر انوشیروان کاظم نژاد

چکیده:

زمینه و هدف: تولد کودک یک تجربه‌ی هیجان‌انگیز و خوشایند است. متأسفانه این اتفاق همیشه منجر به تولد نوزاد سالم و کامل و رسیده (ترم) نمی‌شود و ممکن است تولد زودهنگام حادث گردد. تولد نوزاد نارس و بستری شدن در بخش مراقبت ویژه نوزادان، سبب می‌گردد تا والدین واکنش سوگ از قبیل شوک، ترس، اضطراب و احساس ناامیدی و گناه را تجربه کنند. بروز واکنش‌های سوگ در والدین آنها را مستعد ابتلا به اختلالات روانی می‌کند. این واکنش، به عنوان یک بحران عاطفی تلقی می‌شود و می‌تواند حتی تا ماه‌ها پس از ترخیص نوزاد از بخش مراقبت ویژه نوزادان نیز باقی بماند. حمایت هم‌تا عامل مهمی در بهبود و ارتقاء نقش مادری در این مادران می‌باشد. این مطالعه با هدف بررسی تاثیر برنامه حمایتی والدین هم‌تا بر سوگ مادران دارای نوزاد نارس طراحی و اجرا گردید.

روش پژوهش: این مطالعه یک کمی مداخله‌ای شبه تجربی دو گروهی قبل و بعد است که در بخش مراقبت ویژه نوزادان بیمارستان ولیعصر (ع) تهران واقع در مجتمع بیمارستانی امام‌خمينی (ره) به روی مادران دارای نوزاد نارس بستری انجام شده است. از میان مادران داوطلب هم‌تا، چهار نفر انتخاب شدند و بررسی سلامت روانی آنان با استفاده از ابزار GHQ28 انجام گردید. تحت ۸ ساعت آموزش جهت اجرای مداخله قرار گرفتند. پس از آماده‌شدن مادران هم‌تا، از میان مادرانی که نوزاد نارس بستری در بخش مراقبت ویژه نوزادان داشتند، با توجه به معیارهای ورود به مطالعه، ۹۰ مادر به روش در دسترس انتخاب شده و ۴۵ نفر به گروه کنترل و ۴۵ نفر به گروه مداخله تخصیص داده شدند. ابتدا گروه کنترل نمونه‌گیری شده و پس از خروج کامل آنان از بخش، گروه مداخله تحت نمونه‌گیری قرار گرفت. مداخله در یک بازه زمانی دو هفته‌ای و در سه مرحله صورت پذیرفت که شامل همراهی و همدلی حامی هم‌تا با مادر در طی این دو هفته و کمک به پذیرش شرایط و انجام مراقبت از نوزاد و پاسخ به سوالات مادران بود. گروه کنترل صرفاً از خدمات معمول بخش برخوردار بودند. داده‌های مربوط به سوگ مادران با استفاده از ابزار محقق ساخته روا و پایا شده با استفاده از روایی صوری، محتوایی و آلفاکورنباخ ۰,۷۷۵ جمع‌آوری شد. با بررسی متون مختلف و استفاده از دو پرسشنامه AGS و PGS و همچنین انجام مصاحبه با شش نفر از مادران دارای نوزاد نارس بستری در NICU، پرسش‌نامه‌ی اولیه تدوین شده و پس از انجام روایی و پایایی، مورد استفاده قرار گرفت. پرسش‌نامه گروه کنترل در ابتدا و سپس دوهفته بعد جمع‌آوری شد. اطلاعات گروه مداخله نیز قبل از شروع مداخله و پس از سه مرحله مداخله، جمع‌آوری شد. اطلاعات به دست آمده در هر دو گروه به کمک نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی همچون آزمون‌های T مستقل، T زوجی، دقیق‌فیشر، کای‌اسکوئر و من‌ویتنی، تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان دادند که هر دو گروه مداخله و کنترل از نظر مشخصات جمعیت‌شناختی و زمینه‌ای همگن بودند. همچنین نتایج حاکی بر آن بود که حمایت هم‌تا بر سوگ مادران دارای نوزاد نارس تاثیرگذار است و سبب کاهش نمره‌ی سوگ آنان گردید و با $P > 0,001$ مداخله معنادار بود.

بحث و نتیجه‌گیری: این مطالعه به عنوان یک مطالعه پیشرو در سنجش سوگ مادران دارای نوزاد نارس و اجرای مداخله‌ی حمایت هم‌تا و تاثیر آن سوگ مادران می‌باشد. با توجه به معنادار بودن یافته‌ها و تاثیر برنامه‌ی حمایت هم‌تا در کاهش نمره‌ی سوگ ناشی از تولد نوزاد نارس، نیاز به اجرای برنامه‌ی مدون حمایت هم‌تا در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان پررنگ‌تر می‌گردد.

کلمات کلیدی: نوزاد نارس، تولد نارس، بخش مراقبت ویژه نوزادان، سوگ، حمایت هم‌تا



Tehran University of Medical Science

School of Nursing & Midwifery

**The Effectiveness of Parent-to-Parent Support Program on
the Grief of Mothers with Premature Neonate**

A thesis submitted as partial fulfilment of the requirements for Master of Science (MSc) Degree

In

Neonatal Intensive Care Nursing

By

Mona Zarezadeh

Supervisor:

Dr. Marzieh Hasanpour

Co-Supervisor:

Dr. Sohail Rahimi

Dr. Anoshiravan Kazemnejad

2020

The effectiveness of parent-to-parent support program on the grief of mothers with preterm neonate

Abstract

Background and Objectives: Childbirth is an exciting and enjoyable experience. Unfortunately, this does not always lead to the birth of a healthy, full-term newborn baby, and an early birth may occur. A preterm infant's birth and admission to the Neonatal Intensive Care Unit cause parents to experience reactions of grief such as shock, fear, anxiety, and feelings of hopelessness and guilt. The incidence of grief reactions in parents makes them susceptible to mental disorders. This reaction to grief and loss is considered an emotional crisis and can persist even after discharging from the NICU. Parent-to-parent support seems to be an important factor in improving the maternal role in these mothers. The purpose of this study was to investigate the effect of peer support program on the grief of mothers with preterm infants.

Methods: This study is a quasi-experimental pre-post two-group intervention study that was performed on mothers with preterm infants at Imam Khomeini Hospital Complex in Tehran. Four volunteer mothers were selected and after 8 months of mental health assessment using GHQ28, they received 8 hours of training to perform the intervention. Then, among mothers with preterm infants admitted to the NICU, 90 mothers were studied by available methods according to inclusion criteria, 54 were assigned to the control group and 54 to the intervention group. First, the control group was sampled and after the complete departure from the unit, the intervention group was sampled. The intervention was conducted in three phases in a two-week interval that included supporting empathy with the mother throughout these two weeks and helping to accept the condition and perform the baby's care and answer questions from the mothers. The control group had only the usual unit services. Maternal grief data were collected using a researcher-made tool. Initial questionnaires were developed and then validity and reliability were calculated by reviewing different literature and using two AGS and PGS questionnaires as well as interviews with six mothers with preterm infants admitted to the NICU. The control group questionnaire was collected at the beginning and then two weeks later. Intervention group data were also collected before and after the three stages of the intervention. Data were analyzed by SPSS software using descriptive and inferential statistics such as independent t-test, paired t-test, Fisher exact test, Chi-square and Mann-Whitney test.

Results: The results showed that both intervention and control groups were homogeneous in terms of demographic and contextual characteristics. It was also found that parent-to-parent support was effective on grieving mothers with preterm infants and decreased their grief scores and was significant with $p < 0.001$.

Discussion and Conclusion: This study is a leading study in assessing grieving mothers with preterm infants and the implementation of parent-to-parent support intervention and its effect on mothers' grief. Given the importance of findings and the impact of peer support program on reducing the rate of grieving due to preterm birth, it is necessary to implement the peer support program in neonatal intensive care units.

Keywords: Preterm infant, premature birth, Neonatal Intensive Care Unit, grief, parent-to-parent support